

Hallituksen esitys laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja maahantulosäännöstön voimassaolon jatkamisesta; Finnairin lausunto – viite VN/21186/2021

Finnair kiittää mahdollisuudesta lausua 8.9.2021 saadusta hallituksen esityksestä tartuntatautilain muuttamiseksi ja voimassa olevan lainsäädännön voimassaolon jatkamiseksi.

Aina koronakriisin alusta alkaen Finnair on omissa lausunnoissaan ja viestinnässään korostanut koronatoimien oikeasuhteisuutta ja riskiperusteisiin arvioihin perustuvia toimenpiteitä. Maahantulosäännöstön osalta riskiperusteisuus ei kuitenkaan ole ollut Suomen toteuttamien matkustusrajoitusten keskeinen toimintatapa. Sen sijaan on turvauduttu geneerisiin linjauksiin, jotka ovat vaikeuttaneet merkittävästi Suomeen suuntautuvaa matkustusta.

Kesäkuussa eduskunnan tekemät muutokset hallituksen esitykseen maahantulomallista ovat kuitenkin selkeyttäneet tilannetta. Tartuntatautilakiin (1227/2016) lisätyt 16a-16g ovat mahdollistaneet täyden rokotussarjan saaneiden ihmisten matkustamista merkittäväällä tavalla.

Nyt esillä oleva hallituksen esitys ei Finnairin toiminnan näkökulmasta esitä sellaisia muutoksia itse lakitekstiin, joita olisi syytä kommentoida. Finnair kuitenkin kiinnittää huomiota hallituksen esityksen aikeeseen jatkaa nykyisen lain voimassaoloa aikaa aina vuoden 2021 loppuun saakka. Merkittävästi muuttuneessa rokotekattavuus- ja tautitilanteessa emme näe, että kyseinen esitys olisi oikeasuhtainen tai välttämätön. Päätöstä tehtäessä on myös syytä ottaa huomioon perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 26/2021 vp– HE 105/2021 vp, jossa valiokunta ei nähnyt perusteltua tarvetta lainsäädännön voimassaololle 31.12.2021 asti, vaan totesi sen olevan tarkoituksenmukaista olla voimassa 15.10. saakka. Parantuneessa rokote- ja tautitilanteessa ei ole osoitettavissa sellaista kehitystä, joka asettaisi tarpeelliseksi haastaa perustuslakivaliokunnan johtopäätöstä.

Samanaikaisesti voimassa olevan lain kanssa on huomioitava hallituksen sitoutuminen yhteiskunnan avautumiseksi lokakuun kuluessa, rokotekattavuuden yltäessä n. 80%:iin. Rokotekattavuuden noustessa Suomessa tasolle, joka suojaa yhteiskunnan terveydenhuollon kapasiteetin kestävyyttä ja ja haavoittuvassa asemassa olevia ihmisryhmiä, maahantulon rajoittaminen ja testivaatimusten edellyttäminen ei ole enää perusteltua. Muutokselle ei lakiesityksen perusteluissa myöskään esitetä riittäviä lääketieteellisillä kriteereillä ja perusteluita.

Finnair haluaa kuitenkin kiinnittää huomionsa maahantulokontrollin oikeasuhtaisuuteen tilanteessa, jossa hallitus päätyisi lain voimassaoloa jatkamaan vastoin tässä lausunnossa esitettyä.

Lentoliikenteen maahantulopisteillä tarkastetaan tällä hetkellä kaikkien maahantulijoiden koronatodistukset. On hyvin epäselvää, miksi näin toimitaan. Lakiteksti itsessään ei tätä edellytä, vaan toteaa:

- ”tartuntatautien vastustamistyöstä vastaava viranomaisen vastaa 1 momentissa sekä 16 b §:n 2 momentissa tarkoitettujen todistusten tarkastamisesta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa covid-19-epidemian torjumiseksi. Kyseinen viranomaisen voi sopia todistusten tarkastamiseen liittyvien tehtävien siirtämisestä muun kuin viranomaisen hoidettavaksi, jos se on tarpeen kunnan tai kuntayhtymän muiden lakisääteisten tehtävien hoitamisen sekä siirretyn tehtävän vaatimien henkilöstövoimavarojen riittävyyden turvaamiseksi. Edellä 1 momentissa tarkoitettu todistus on Suomeen saavuttaessa pyynnöstä esitettävä kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavan viranomaisen palveluksessa olevalle henkilölle tai sen tehtävää hoitavalle henkilölle”.

Kansainvälinen lentoliikenne on hiljalleen kasvussa ja matkustajamäärien kasvu näkyy myös lentoasemien rajapisteillä. Finnair on huolissaan siitä, että kasvun jatkuessa nykyinen toimintamalli tulee käymään mahdottomaksi. Jo tällä hetkellä lentoasemalla on tilanteita, joissa todistusten tarkastuksen aiheuttamat ruuhkat synnyttävät pitkiä jonoja, jotka itsessään eivät palvele maahantulon sujuvuutta, eikä terveysturvallisia käytäntöjä maahantulopisteillä.

Finnair esittää, että myös erillisellä asetuksella säädetty ja 15.10. erääntyvä valtionhallinnon asetus poikkeuksista velvollisuudesta esittää covid-19 todistus tai osallistua covid-19 testiin, arvioidaan pikaisesti uudelleen. Ko. asetuksen pohjana oleva vapaan maahantulon rajana pidetään yhä ilmaantumislukua 10/100000/14, joka ei vallitsevassa korona- ja rokotetilanteessa ole oikeasuhtainen, ei millään lailla mielekäs eikä uskottava. Ko. ilmaantumisluvun kautta Suomi arvioi tälläkin hetkellä riskimaiksi ja -alueiksi maita, joiden koronatilanne on Suomea moninkertaisesti parempi. Nyt esitetyn lakimuutoksen yhteydessä on samalla arvioitava myös vapaan maahantulon rajat ja ko. ilmaantumisluku on samassa yhteydessä nostettava yleiseurooppalaiselle tasolle, ilmaantumislukuun 50/100000/14.

Lisätiedot: yhteiskuntasuhdejohtaja Sami Lahdensuo,
sami.lahdensuo@finnair.com, p. 050 4141715